

Genetablering af ådale – virker det?

KTC Natur & Miljø
Billund 15. maj 2025
Session B5, vandløb

Emil Dietz Fuglsang
Limfjordsrådets Sekretariat

Limfjordsrådet

Limfjordsrådets Sekretariat – hvem er vi?

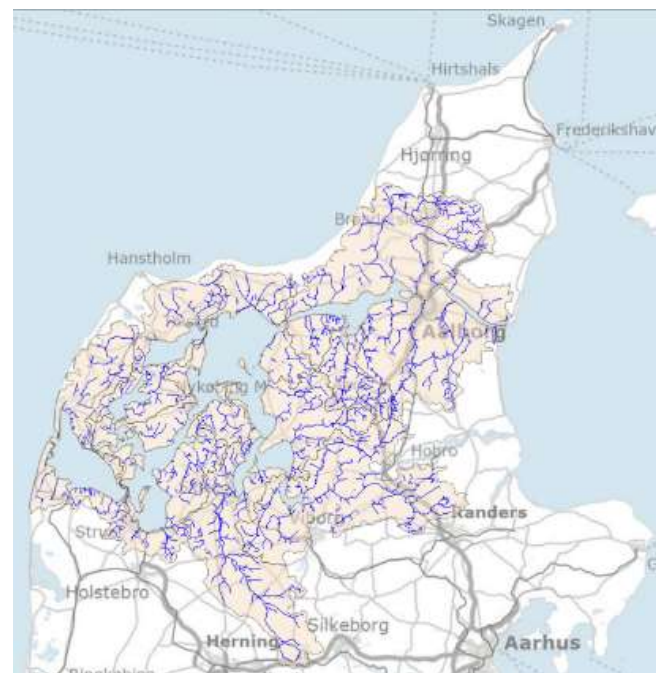
18 ansatte med kontor hos Aalborg Kommune

Arbejder for en ren og bæredygtig Limfjord

18% af Danmarks areal er opland til Limfjorden

Opgaver

- Vådområder – N, P og lavbund
- Vandløbsrestaurering
- VOS Limfjorden
- Grøn Trepert Limfjorden
- Politisk servicering
- Marin naturgenopretning – stenrev og ålegræs
- Ren Limfjord - fri for spøgelsesnet

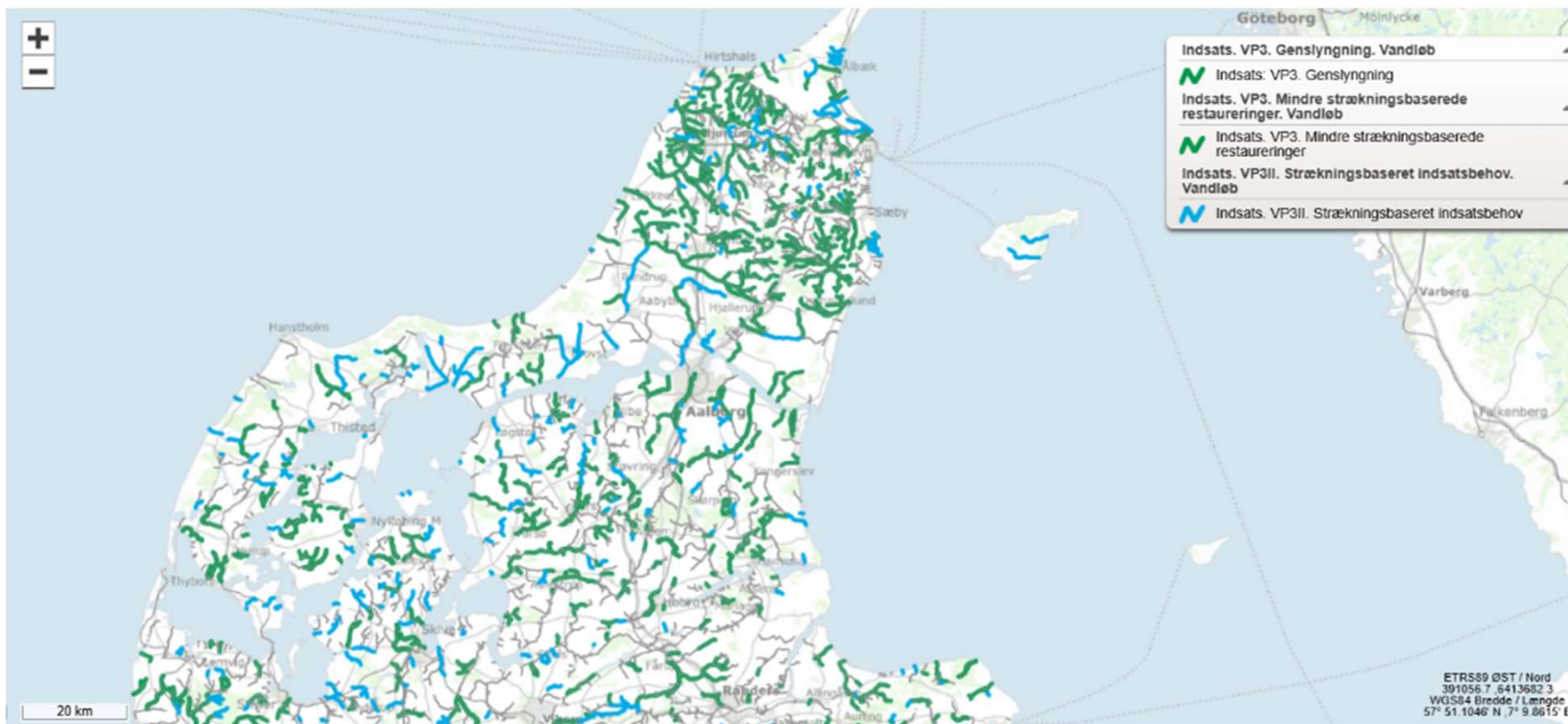
Genetablering af ådale - hvad er formålet med projekterne?

- Renseanlæg for landbrug – kvælstof, fosfor, okker
- Naturgenopretning for naturens skyld lokalt – tør eller våd natur
- Klimagevinster
- Vandløbsrestaurering efter Vandrammedirektivet
- BNBO og anden grundvandsbeskyttelse
- Skovrejsning

“Vandrammedirektivet venter ikke på noget frivilligt”

- Et meget omfattende indsatsbehov i hele landet

En mosaik af ordninger

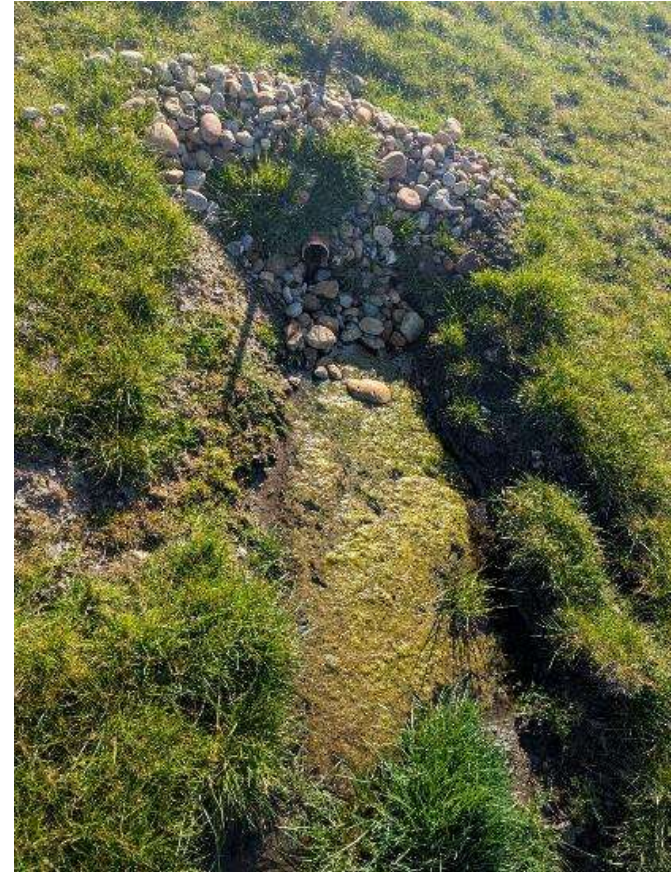
- Kvælstofvådområder
- Fosforvådområder
- Okkerrensningbassiner
- Vandløbsrestaurering efter Vandrammedirektivet
- Statens Klimalavbundsordning - NST projekter
- Minivådområder
- Skovrejsning – også helt vandløbsnært

Vi optimerer efter, hvilken ordning et projekt passer bedst ind i

Hvor skal vandet komme fra?

- Rent trykvand/grundvand
- Kvælstofrigt drænvand
- Vandløbsvand med måske meget svingende næringsindhold
- Saltvand i strandenge – en af Europas mest truede naturtyper
- Regnvand fra oven

Vi skal optimerer efter, hvad vi vil med vandet

Brug den rigtige ordning

- Her er ø600 rørlagt vandløb ændret til terrænnært vandløb som kvælstofvådområde
- Gudskelov var det ikke udpeget som et vandløbsprojekt
- Det her vandløb har ikke engang et miljømål

The Big Four

- Tidlig inddragelse
- Hvordan kommunikerer vi med dem?
- Hvordan skal de på banen?
- Vi har en opgave i at spille hinanden gode

ENERGINET

Vejdirektoratet

BANEDANMARK

Har vi de ordninger, der skal til, og kan vi lave projekter uden ordninger?

- Vi har tidligere haft mere fleksible ordninger indenfor fx vandløb, EU 50 % ordninger
- Offentlige og private lodsejeres egne projekter udenfor ordninger
- Nogle kommuner har budgetter til egne projekter og prioriterer det – stor fleksibilitet
- Har vi fået et tilskuds- og ordningssamfund?
- Der bliver også lavet rigtig gode projekter rundt omkring med de ordninger vi har nu

Et landbrugssystem eller en natur for naturens skyld?

- Skal der stadig stå kort 3 m fra åen når vi har restaureret den?
- Skal drænvandet gennem minivådområder inden det kommer ned i ådalen?
- Skal der foregå maskinel biomassehøst i ådalen?
- Hvad skal vi love lodsejerne?
- Hvor langt op i ådalen skal vi genoprette ådalen?
- Hvad er driften bagefter?

Har vi de rette ressourcer og værktøjer?

- Teksten bliver udlagt meget forskelligt i de enkelte kommuner
- Opdelinger i fag, studier og specialer
- Jordfordelingsplanlægger som ejendomsmægler eller naturspecialist?
- Burde staten tage mere ansvar for projekterne som den gør med Klimalavbundsordningen?
- Hvad med de helt store projekter?
- Ekspropriation og anlægslov – vil vi den nok?

Frygtbaserede ordninger

- Tidsplaner og fælder
- Økonomisk risikostyring
- Projektejerne og lodsejerne
- Kommunal økonomi
- Staten kontra EU
- GLM 10 og landbrugsstøtteordninger
- Det er en bekymring ude i kommunerne!

Tidsperspektivet

- Færdigt projekt eller understøttelse af mål over tid
- Assisteret spredning og nulstilling
- Forhindringer i driften bagefter fx vandløbslov og krav om vandløbsregulativer
- Alt skal kunne dokumenteres og beregnes forlods – skal vi have en ny vandløbslov?
- Klimaforandringer og nye arter

Låser vi os fast på noget forkert?

- Opretholdelse af projekter
- Tinglysninger og vådområdedeklarationer
- Bliver vi klogere med tiden?
- Skulle noget have været lavet anderledes?
- Skal projekterne kunne udvides og udvikles?

Mine anbefalinger

- Definér, hvor meget vi vil det og hvad vi vil
- Frikøb de vandløbsnære arealer og få den intensive landbrugsdrift væk
- Lav projekter, der understøtter naturmål over tid
- Gentænk eller fjern vandløbsvedligeholdelsen
- Hav respekt for, at det tager tid at lave de gode projekter
- Lad staten tage mere ansvar for projektøkonomien og risikoen